

A makói éhségstrájkoló fölkatatására érkeztem a városba, ám hinni se mertem, hogy éppen a piacon, eme inycsiklandozó környezetben bukkanok önkéntes éhezökre. Karácsony Sándorral ugyan elkerültük egymást, két földéaki sorstársával azonban ott hozott össze a véletlen. Arra kértem a hófehér karfiolokban, káposztafejekben gyönyörködő *Gulyás Józsefet*, a Szegények Nemzeti Szövetsége elnökét és a kíséretében lévő *Sinkovics Jenőt*, húzódjanak velem félre a piac valamely nyugodalmasabb sarkába egy kis eszmeeserére. Jobb helyet nem lelve, a lángossütő üres polcára támaszkodva beszélgetünk.

...az önkormányzatnál nem értem el, hogy elég pénzt kapjunk a lakásépítési támogatásokra a költségvetésből.

– *Saját magának azért kiutalt belőle...*

– Még 1988-ban kértem ezt a tanácsból, akkor nem kaptam. Miután én is képviselő lettem, már nekem is jutott... Tudom, etikailag ez kifogásolható, ezért váltam meg a lakásgazdálkodási bizottság elnöki tisztétől.

Fenyeget az árverés réme

– *Említette, hogy egyéni oka is van az éhségstrájkra. Szegénynek tartja magát?*

– Gépkocsim nincs, nyaralni nem járok, nem tudom fizetni az adósságaimat, itt lebeg a fejem fölött a veszély, hogy elárverezik a házamat.

– *Miből adódik a család jóvedelme?*

– Mezőgazdasági kistermelő vagyok, vállalkozói igazolványom nincs. A képviselői tiszteletdíjből, feleségem fizetéséből élünk két gyermekünkkel és a nagypapával. OTP és egyéb hitelem is van, amelyet törlesztenünk kellene...

– *...fiatal ember, mezőgazdasági szakképesítéssel. Erejét, idejét annyira fölemészti a politizálás, hogy emellett nem tudna állást vállalni?*

– Fogyatékos gyermekem nevelése is külön gondot jelent számunkra...

– *Meddig szándékozik folytatni az éhségstrájkot?*

– Tiltakozásom jelzésértéktű, nem akarok belepusztulni. Várnak a további feladatok is: gyűjtjük a jogvédő ligának a kamatadóval kapcsolatos aláírásokat. Előbe kell mennünk a dolgoknak, különben elindulnak a végrehajtások.

Megköszönöm a beszélgetést, búcsúzóul: Nyikkanva jajdul a kertkapu mögöttem...

CHIKÁN ÁGNES

„Három napja nem eszem...”

– *Galád dolog, hogy éppen itt horgonyoztunk le, nem szenvednek ezekről a pompás illatoktól? – kérdezem az önszántukból koplaló férfiakat.*

– Egyelőre jól bírjuk – hangzik a felelet. Csak kávé, vizet iszunk, vitaminokat szedünk, az orvosnak különben is bejelentettük akciónkat, így ha valami történne, azonnal segítségünkre lenne. Eitől egyelőre nem kell tartanunk.

– *Mi készítette önöket, hogy csatlakozzanak a bicskei, Léminimum Alatt Élők Társaságának kezdeményezéséhez?*

– Követeléseikkel egyetértünk. Mi is tiltakozunk a kétkulcsos ÁFA bevezetése ellen, az OTP-lakáshitelek kamatainak emelése, az egyoldalú szerződésesség miatt, azért, mert a munkaadók monopolhelyzetben vannak a munkavállalókkal szemben. Követeljük, hogy Kupa miniszter úr mondjon le – tájékoztat a szegények pártjának elnöke.

– *És ha nem teszi, ha semmi se változik? Meddig akarják kávéin, vízen meg dohányfüstön tengetni életüket?*

– Én öt napot vállaltam, de ha mások is csatlakoznak hozzánk, folytatam én is, míg el nem érjük a célunkat, vagy kórházba nem kerülünk.

– *Ön szerint ki a szegény ma Magyarországon?*

– Aki minden napra kénytelen

Belepusztulni nem akarnak

élni. Akinek átlagos munkás-jövedelme van, aki munkája után, csalás nélkül csak tengődni tud...

– *Ön saját magát szegénynek tartja? Úgy tudom, rokkantnyugdíjas, emeletes háza, gépkocsija van...*

– Ennek ellenére szegény vagyok. Nemcsak a kukások tartoznak közénk. Igaz, többszintes házam van, '87-ben vettük, félkész állapotban, amikor nyolctagú volt a családom, az épületnek 4 tulajdonosa volt.

– *Megkérdezhetem, most mennyiből élnek?*

– Nekem 9000 forint a rokkantnyugdíjam, az élettársam 12 ezret keres, a nagymama nyugdíja 9000. Ebből az OTP, a rezsi elvisz 13-14 ezret...

– *Ön mint újdonsült politikus mit tenne másként, ha történetesen döntési helyzetben lenne?*

– Az elgurult dollárak nyomába erednék...

– *Azok a volt Szovjetunióban vannak...*

– ... meg a dél-afrikai bankokban. Ha a banktitkot nemzetközileg is föloldanák, vissza lehetne szerezni. Aztán sok-sok munkahelyet teremtenék és fillérre

elszámoltatnák a volt rendszer hasznélvezőit.

– *Nem fél a szociális demagógia vádjától, a visszarendeződés veszélyétől?*

– Visszarendeződést abszolút nem akarunk. Tudjuk, most út vissza, hogy akkor viszonylag jobban éltünk, bár nekünk akkor is a morzsa jutott. Igaz, akkor pártot se tudtunk volna alapítani.

Túl sok a teher

Sinkovics Jenő fejbőlintással jelzi egyetértését. Elvált fiatalember, elektroműszerész, a szüleiével, a vásárhelyi kórházban dolgozik.

– Nem fizetés az, amit kézhez kapok, és nem élet, ahogyan élek. Bruttó 13 ezret keresek, ügyelettel együtt 7 ezret viszek haza és gyerektartást is fizetek. Naponta 60 kilométert utazom, sötétben indulok, sötétben érkezem...

– *Mióta nem evett?*

– Két napja kezdtem az éhségstrájkot, 4 napra vállalkoztam, úgy érzem, kibírom. Ha közben dolgozom, szakaszosan csatlakozom társaimhoz.

– *Úgy hiszi, célravezető ez a módszer?*

– Nézze, próbálkoztunk levelezéssel. Hol válaszoltak, hol nem, ha igen, köntörfalaztak. Most a népjóléti minisztériummal érdemi tárgyalásokat folytatunk. Lakner Zoltán államtitkár hajlandónak mutatkozik a segítségre. Fölmérjük a térségben, kik szorulnak gyorssegélyre, létrehozunk egy válságkezelő központot. Ígéretet kaptunk, hogy a külföldi segítők beszállításának költségeit fedezik.

– *Ez ok az éhségstrájk fölfüggesztésére?*

– Ez rész megoldás, nem indok az evésre. Túl sok a teher a polgári lakosságon.

Az „ütemezett etetés” ellen

Furdalt a kíváncsiság, vajon mi készítette eme polgári lakosok egyikét, *Karácsony Sándor* települési képviselőt, a lakásgazdálkodási bizottság volt elnökét, jelenlegi tagját, a Szegények Nemzeti Szövetségének elnökségi tagját, hogy tiltakozásképpen napokon át megvonja szájától a falatot. Otthonába hivatlan és váratlan látogatóként topanok be.

A vakolatlan, tetőtérbeépítéses hátsó udvarában épp a moslékot keveri a jószágoknak: nem is titkolja, rosszkor érkezünk fotós kollegámmal.

– *Ne zavartassa magát – mondom –, tegye a dolgát. Az állatoknak enniük kell, ha itt az etetés ideje, őket nem érdekli semmiféle ideológiai megfontolás.*

Megvettem vékony talpú cipőben didergő lábam egy sártengerből kikandikáló fücsomón, és megkérdeztem:

– *Önt egyéni indokok vagy az együttérzés csatlakoztatta az éhségstrájkolókhöz?*

– Mindkettő. Olyan társadalmi feszültség van az országban, amelyet nem érzékel a Parlament.

– *Önök egyéb lehetősége is lenne az ellenvetésre.*

– Tudja, én már anyai „ütemezett etetés”-nek voltam a tanúja, hogy ez ellen minden lehetséges módszerrel tiltakozom. Elítélem, hogy ma is szubjektíven, az elvek lefektetése nélkül, a nyilvánosság kizárásával osztanak el bizonyos pénzeket az önkormányzati hatóságok.

– *Úgy tudom, ön is ilyen pénzosztó pozícióban volt...*

A világ legjobb gyógyszergyárából Szegedre Új szer a prosztatagyógyítás ellen

A Fortune című gazdasági magazin tizedik alkalommal készítette el a szakemberek által legjobbnak tartott amerikai nagyvállalatok listáját. Az élen a hatodik egymást követő évben a Merck gyógyszeripari cég végzett. E világviszonylatban elismerésnek örvendő vállalat most Szegeden, a SZOTE urológiai tanszékét kérte fel, több európai ország hasonló profilú intézménye mellett, egy új gyógyszer európai alkalmazhatóságának vizsgálatára.

A SZOTE urológiai tanszékének vezetője, *dr. Scultéry Sándor* professzor elmondta, hogy a szegedi tanulmányozásra kapott tablettára az idősebb férfiakat vesztélyezett, népbetegségnek számító prosztata növekedés gyógyítására szolgál. A prosztata nagybodás a férfiaknál az 50. életéven túl jelentkezik, s a 60 éves férfiak közül minden negyedik-ötödik szenved e vizeleti problémát is okozó kórban, amit előrehaladott állapotban már csak műtéttel lehet orvosolni.

Amennyiben a most vizsgálat alá vetendő Merck-féle gyógyszer beválik, akkor a szegedi orvosok is olyan szer birtokába jutnak, amely megátolná a prosztata növekedését, elkerülhetővé tenné a műtét beavatkozását. Eléggig nem volt olyan tablettára, amely a prosztata nagybodás gyógyítására szolgál.

Az új tablettát az USA-ban már alkalmazzák, így az európai vizsgálatsorozat célja nem a gyógyszer hatásosságának bizonyítása. A Merck cég arra kíváncsi, hogy az

európai vizsgálatok során is beigazolódna-e azok a jó eredmények, amelyek már Amerikában bizonyoságot nyertek.

A gyógyszeripari óriás vállalat igen szigorú kritériumokat ír elő a gyógyszer vizsgálatára, s ezért meglehetősen nehéz minden feltételnek megfelelő pácienseket találni. A II. kórházban levő urológia tanszék ambulanciáján várják olyan betegek jelentkezését, akik vállalkoznak gyógyszervizsgálatra. Közülük tudják majd kiválogatni a feltételeknek megfelelő pácienseket, minimum harminc embert. A pácienseknek az feladata, hogy két éven keresztül folyamatosan szedjék a tablettát, s mindössze nyolc alkalommal kell megjeleniük ellenőrző vizsgálaton.

Az új tablettának mellékhatása nincs, ezt bizonyították az amerikai vizsgálatok, s garancia erre a világhírűvét megőrizni szándékozó Merck cég is.

KALOCSAI

– *A éhezõ meddig érzi, hogy éhes?*

– Ha teljes az éhségstrájk, akkor három-négy nap múlva megszűnik az éhségérzet, mégpedig az acidózis, a testnedvek savanyodása miatt, ami étvágytalanságot okoz. Ha az ember nem teljes mértékben éhez, hanem bizonyos mennyiségű kalóriát vesz magához, akkor nem alakul ki az acidózis, s ezért végig megmarad az éhségérzet.

– *Ezek szerint az éhségstrájkoknak különböző formái vannak.*

– Igen, hiszen van, aki csak táplálékot nem vesz magához, van aki sem táplálékot, sem folyadékot, s lehet ásványvízet, vitamintablettát, szőlőcukrot fogyasztani, tehát bizonyos kalória biztosítása mellett éhségstrájkolni. A magyarországi éhségstrájkolók folyadékfelvétel mellett teljes éhségstrájkot folytatnak.

– *Így meddig lehet bírni?*

– Egyszerű számítások alapján megmondható, hogy körülbelül 40 napig. Az embernek naponta körülbelül 10 ezer kilojoule a kalóriaszükséglete. Egy átlag embernek 10 kg zsír van a testében. Egy kg zsír az 40 ezer kilojoule, tehát 10 kg zsír az 400 ezer kilojoule kalóriának felel meg. Ha ezt elosztjuk a tízezerrel, ami egy napi kalóriaszükséglet, akkor megkapjuk, hogy az átlagos testalkatú ember zsírkészlete 40 napra elegendő. Klinikailag fenn lehet tartani lényegesen hosszabb ideig, gondoljon csak az úgynevezett 0 kalóriás diétára fogott élhízott emberekre, akiket hónapokig éheztenek.

Az éhezés élettana

Úgy tűnik, az öngyilkosok országából az éhségstrájkoló országunk lettünk. Bár utóbbi tekinthető az öngyilkosság egy módjának, hiszen éppolyan destruktív, önmagát megsemmisítő, mint az önkényű halál. Az országban végigsöprő éhségstrájk hullám okait valamennyien ismerjük. Ki vitatja, s azt mondja értelmetlen útra viszi az erőt, ki egyetért a tiltakozás és egyben védekezés és módjával. Arról azonban még kevés szó esett, milyen megpróbáltatás az emberi szervezet számára az étel megvonása. Erről kérdeztük a SZOTE Élettani Intézetének professzorát, *dr. Benedek Györgyöt*.

– *A nagyobb zstrkészllettel rendelkező, a kövérebb ember tehát tovább bírja az éhezést, mint soványabb társa?*

– Gyakorlatilag egyenes arányosság van a rendelkezésre álló zsírmennyiség és a kalóriatartalék között. Akinek 40 kg feleslege, plusz zsírja van, annál nyilván tovább elég a felhasználható tartalék.

– *S ha az illető folyadékot sem vesz magához?*

– Az ember testsúlyának 10 százalékát kitevő folyadékvesztés, – tehát 7-8 liter víz veszítése – veszélyezteteti az életet. Tekintettel arra, hogy az ember naponta elveszt legálább egy liter vizet, de inkább kettőt, ez azt jelenti, hogy körülbelül öt nap alatt éri el a kritikus tíz százalékot. A folyadék megvonás egy hét alatt biztosan halálhoz vezet.

– *A folyadékfelvétel mellett éhségstrájkoknak milyen fázisai vannak?*

– Az első tíz napban a szervezet a szénhidrát és fehérje tartalékait elégeti. Ebben az időszakban általában egy kilogrammot fognak, aminek a háromnegyed részét a vízvesztés teszi ki. E fázisban kritikus az éhségérzet fokozódása, illetve a nagymértékű folyadékvesztés miatt fellépő tünetek, mint például a keringési zavar. Ezt megakadályozandó fogyasztanak ásványvizet. A tizenegyedik naptól, a második fázisban, a szervezet teljes mértékben a zsírtartalékait égeti. Ilyenkor már csak napi 30-40 dekát fogy az illető. Elkezdődik a testnedvi folyadékok savanyodása, eltolódik a vérben az ásványi anyagok szintje. Mindezek

következtében az ember lelassul, fekvé tölti az időt, az érdeklődése csökken, ingerült és depressziós lesz. Mivel a zsírtartalék e fázisban drasztikusan fogy, csökken a szervezet fertőzésekkel szembeni ellenálló képessége. A harmadik fázisban történik a létfontosságú szervek – a szív, az agy, a vese – fehérjéinek a bomlása, s ekkor kerül életveszélybe az ember. Az angol törvények szerint, akkor lehet az éhségstrájkolót kórházba szállítani, s infúziót adni neki, amikor elvesztje az eszméletét.

– *Ha e pillanatban az illető orvosi segítséget kap, akkor még megmenthető?*

– Ez a fázis már visszafordíthatatlan is lehet.

– *A korábbi fázisokban is történet tragédia?*

– Amennyiben nem fogyaszt folyadékot, akkor az első időszakban is felborulhat a keringés. Ha vesz magához ásványvizet, akkor az első tíz nap – az egészséges ember számára – veszélytelen. A második fázisban pedig a fertőzések elleni védekezőképesség gyengülése jelent veszélyt, illetve az acidózis miatt szintén a keringési összeomlás fenyeget.

– *Milyen betegségben szenvedők számára különösen veszélyes az éhségstrájk?*

– A legveszélyeztetettebbek a szívbetegek, hiszen nekik könnyebben összeomolhat a keringésük. De az éhségstrájk az egészséges szervezetet is megterheli, rombolja, károsítja.

KALOCSAI KATALIN